

ANTI PEST BELEID

pestprotocol

Inleiding

Sinds 1 augustus 2015 is het voor elke school verplicht om een anti-pest beleid te hebben. Dit anti-pest beleid is gericht op het voorkomen en tegengaan van pestgedrag. In dit document wordt omschreven wat pesten is en welke rollen bij pestgedrag vervuld worden binnen een groep. Daarnaast wordt beschreven wat wij preventief doen om pesten te voorkomen. In het volgende hoofdstuk wordt omschreven wat ons pestprotocol is en wat de 5- sporen aanpak inhoudt. Ook wordt beschreven welke tools de leerkracht kan inzetten in het geval van pestgedrag.

Inhoudsopgave

Inhoud

Inleiding	1
Inhoudsopgave.....	2
Hoofdstuk 1 informatie over pesten.....	3
1.1 Wat is pesten?	3
1.2 De oorzaak van pesten	3
Hoofdstuk 2. Een veilig klimaat	4
Hoofdstuk 3. Pestprotocol	5
3.1. 5- sporen aanpak.....	6
Hoofdstuk 4. Tools	7
Hoofdstuk 5. Taakverdeling	8
Hoofdstuk 5.1 Voor ouders	8
Hoofdstuk 6.Cyberpesten	10
Hoofdstuk 6.1. Preventie cyberpesten.....	10
Hoofdstuk 7. Bijlage.....	11

Hoofdstuk 1 informatie over pesten

1.1 Wat is pesten?

De meeste kinderen in de basisschool worden wel eens geplaagd, maar er is een verschil tussen pesten en plagen. Het verschil is dat pesten bestaat uit langdurig minachtend en/of bedreigend en/of agressief benaderen van een kind. Plagen gebeurt incidenteel, is van korte duur, is meestal te verdragen en er is sprake van gelijkwaardigheid. Bij pesten heerst de pester over de gepeste en probeert zo de ander klein te krijgen.

Pesten gebeurt meestal berekenend, vooraf overwogen, is duurzaam en wordt meestal door meerdere kinderen uitgevoerd. Daarnaast kan het ook éénmalig zijn en een hele heftige indruk op de gepeste achter laten.

Pesten is een vorm van treinteren. Het is vijandig gedrag tegen een vaak onschuldig en hulpeloos slachtoffer. Pesten op school is het herhaaldelijk uitoefenen van negatieve acties door één of meer klasgenoten. In één zin: pesten is iemand herhaaldelijk op een gemene manier lastig vallen.

1.2 De oorzaak van pesten

De basisoorzaak van pesten is een mentaliteitsprobleem. Kinderen die anderen pesten gaan uit van de denkfout; Als je iemand niet aardig/leuk vindt, mag je ze iemand pesten. Het gaat bij pesten om een gebrek aan accepteren van elkaar, een gebrek aan respect voor elkaar. Pesten heeft ook met de ontwikkeling van waarden en normen te maken en met de verharding van de maatschappij.

Daarnaast kan de oorzaak van pesten ook liggen in specifieke problemen van de pester, bijvoorbeeld: jaloezie, beperkte sociale vaardigheden etc.

Hoofdstuk 2. Een veilig klimaat

De belangrijkste aanpak tegen pesten is het voorkomen van. Hierbij speelt een veilig klimaat een hele grote rol. Op die manier kunnen kinderen tot een goede sociaal emotionele ontwikkeling komen. De sociaal emotionele ontwikkeling is de ontwikkeling van een eigen persoonlijkheid, overeenkomstig met de verwachtingen en gedragingen uit de sociale context. Bij sociaal emotionele ontwikkeling hoort onder andere het ontwikkelen van emotie, het zelfbeeld en het temperament van het kind. De sociaal emotionele ontwikkeling is te splitsen in de sociale en de emotionele ontwikkeling. De sociale ontwikkeling omvat het krijgen van begrip voor andere mensen en het ontwikkelen van positief gedrag en vaardigheden ten opzichte van de medemens. Hier valt ook sociale cognitie onder. Dat wil zeggen dat het kind kennis heeft van omgangsregels en relaties tussen mensen. De emotionele ontwikkeling wil zeggen dat het kind leert om de gevoelens van zichzelf en anderen te begrijpen en om daar goed mee om te gaan.

Hoe zorgen wij op school voor een veilig klimaat en dus voor een goede sociaal emotionele ontwikkeling?

Preventief werken

- We werken de eerste zes weken met de Gouden weken. Leerkrachten doen met hun klas veel spelletjes om elkaar beter te leren kennen en empathie en begrip voor elkaar te krijgen.
- Tijdens de lessen wordt er consequent gewerkt met coöperatieve werkvormen.
- In elke klas zijn duidelijke klassen/groepsregels, zodat kinderen weten wat er van ze verwacht wordt.
- Elke groep stelt aan het begin van het schooljaar groepsregels op.
- klassenvergadering
- wekelijkse energizers. Hier worden kinderen vrolijk van en energie.
- Daily mile. Dit is de dagelijkse beweging voor de kinderen. Dit kan zijn een stukje rennen, een dansje, een spel etc.
- En niet onbelangrijk: De leerkracht vertoont voorbeeld gedrag en laat hiermee zien hoe het moet.

Checken

Naast het werken aan een veilig klimaat, zorgen we er ook voor dat we weten hoe kinderen dit ervaren. Dit doen we door middel van de veiligheidsthermometer, die door groep 5 tot en met 8, twee keer per jaar wordt ingevuld. Daarnaast nemen we in elke groep, elk jaar, 'Zien' af. Hierdoor krijgen en houden we de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen goed in beeld.

Handelen

Als er sprake is van stagnatie van de sociaal emotionele ontwikkeling dan onderneemt de school stappen. Deze worden opgenomen in de didactische doelenperiode, die de leerkracht van de groep of individueel kind maakt. Eventueel worden hier externen bij geraadpleegd of ingezet, zoals een schoolmaatschappelijk werker of schoolarts. Indien er sprake is hanteren wij het pestprotocol, volgens de 5- sporen aanpak.

Hoofdstuk 3. Pestprotocol

1.

Gesprek met betrokken leerlingen o.l.v. groepsleerkracht: met name pester(s) en slachtoffer(s). Het gesprek met de pester(s) heeft een waarschuwendende functie. De afspraken over gewenste gedragsverbetering binnen gestelde termijn, worden schriftelijk vastgelegd (Parnassys). Ouders van beide partijen worden geïnformeerd. De APC wordt geïnformeerd door groepsleerkracht. Indien nodig ontwerpt de APC (samen met de leerkracht) een samenhangende aanpak (bijvoorbeeld: herstelrecht, steungroep, sova-opdrachten gepeste en pester).

2.

De naleving van de gemaakte afspraken door leerlingen wordt gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht binnen een termijn van 4 weken, pestincidenten worden vastgelegd (Parnassys). De APC / leerkracht checkt de stand van zaken bij ouders van het gepestekind. De APC checkt de stand van zaken bij de leerkracht.

3.

Als het pestgedrag niet stopt, volgt een tweede gesprek met de pester(s) en hun ouders (onder leiding van de directeur). Pesters krijgen opnieuw 4 weken om hun gedrag aan te passen, tevens kan begeleiding van de gedragspecialist ingezet worden om wel tot gedragsverandering te komen. Daarnaast worden er (pedagogische) strafmaatregelen genomen tegen de pesters (Parnassys). De APC coördineert de samenhangende aanpak.

4.

De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht binnen een termijn van 4 weken, pestincidenten worden vastgelegd (Parnassys, incidenten registratie). De APC / leerkracht checkt de stand van zaken bij ouders van het gepestekind. De APC checkt de stand van zaken bij de leerkracht.

5.

Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een interne schorsing aan de pesters opgelegd door de schoolleiding, tevens wordt verplichte begeleiding / hulpverlening ingezet om tot gedragsverandering te komen (Parnassys). De APC wordt geïnformeerd door de directie en coördineert een samenhangende aanpak.

6.

Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school overgaan tot een definitieve verwijdering van de pesters, hierbij volgt de directie het 'protocol schorsing en verwijdering' (Parnassys). De APC wordt geïnformeerd door de directie.

3.1. 5- sporen aanpak

Een klassieke ingreep bij pesterijen is de pester op de kop geven en de gepeste leerling troosten. Uit onderzoek van Dan Olweus naar pesten op scholen, bleek dat bij pestgedrag meer partijen betrokken zijn dan alleen de pester en de gepeste. Er zijn ook omstanders die het pesten laten gebeuren of zelfs stimuleren. Pesten is een groepsproces!

Bob van der Meer heeft het gedachtegoed van Olweus verder uitgewerkt. De boodschap van Olweus en Van der Meer is, dat bij pesten niet alleen de gepeste assertiever moet worden gemaakt en dat de pester straf krijgt. Van alle betrokkenen wordt gevraagd om actief pesten te stoppen, ook aan de leerlingen die zwijgend toekijken, de middengroep.

Pesten is het beste aan te pakken door dit te doen op vijf sporen:

- 1- Hulp voor de gepeste
- 2- Correctie en hulp voor de pester (en de meelopers)
- 3- Aandacht voor de sfeer in de groep waar gepest wordt; mobiliseren van de middengroep tussen pester en gepeste
- 4- De ouders van de gepeste en de pesters en meelopers betrekken bij de aanpak
- 5- Ondersteuning voor personeel om adequaat pesten aan te pakken.

Voor het mobiliseren van de middengroep zijn werkvormen als No Blame/steungroep en Oplossingsgericht werken (zie bijlage 2 en 3). Ook de verantwoordelijke volwassenen rond de kinderen: leerkrachten, directie, zorgteam en ouders moeten hun verantwoordelijkheid nemen om pestgedrag in te dammen. En dat geldt ook voor de pleinwacht en de overblijfkraften.

Van ouders wordt gevraagd om hun verantwoordelijkheid te nemen in plaats van te zeggen: "Mijn kind doet dat niet" of "U moet altijd mijn kind hebben". Ouders van een gepest kind kunnen met hun zoon en/of dochter oefenen om rechtop te staan, oogcontact te maken en duidelijk "Nee" te zeggen of "Sterk weg te lopen".

Hoofdstuk 4. Tools

In dit hoofdstuk worden de tools, die een leerkracht kan inzetten, beschreven. Per fase van het pestprotocol zijn deze ingedeeld. De handleidingen van deze tools zijn te vinden in bijlage 1.

Als leerkracht zijn er een aantal tools die je kunt inzetten in het geval van een peestsituatie. De pestcoördinator kan je helpen om de juiste tool in te zetten, maar de groepsleerkracht voert deze uit. Zij is namelijk de spil in het hele verhaal.

Fase van het protocol	Tool	Doel
Fase 1	Herstelrecht	Niet sorry zeggen, maar sorry doen. Het is een methode die het gepeste kind zijn/haar verhaal laat doen. Een berouwvolle pester biedt excuses aan en houdt zich aan gemaakte afspraken. Na 4 weken wordt er geëvalueerd. Zijn de pesterijen niet gestopt (afpraak niet nagekomen, dan door naar fase 3) (bijlage 1)
	No blame (steungroep)	Methode die uitgaat van een oplossingsgerichte methode, die de pester niet "straf", maar onderdeel maakt van de verantwoordelijkheid om het gepeste kind te steunen en het pesten te stoppen. Wil de pester niet meewerken, dan door naar fase 3 van het pestprotocol. (bijlage 2)
	Oplossingsgerichte aanpak.	Methode die werkt met schalen en kijkt naar wanneer het goed ging. Wat gebeurde er toen, hoe voelde dat, hoe kunnen we dat bewerkstelligen, wat doe jij voor een hoger cijfer? (bijlage 3).
	EHBO Koffer	
Fase 2		De pester heeft 4 weken de tijd gehad om zijn/haar gedrag te verbeteren. Gebeurt dat niet? Zie fase 3.
Fase 3		Gesprek met pesters, ouders en directeur. Nu volgt er weer een periode van 4 weken om het gedrag te verbeteren/pestgedrag te stoppen.
Fase 4		Groepsleerkracht houdt bij of de gemaakte afspraken worden nageleefd. Pestincidenten worden bijgehouden bij incidenten parnassys.
Fase 5		Stopt het pesten nog niet? Dan wordt het interne schorsing in gang gezet. De IB-er wordt ook

		ingezet om geschikte hulp te vinden voor de pester, om zo tot gedragsverandering te komen.
Fase 6		Houdt het pestgedrag aan? Dan volgt een verwijdering van school, via het protocol "schorsing en verwijdering".

Hoofdstuk 5. Taakverdeling

In een peestsituatie zijn er verschillende personen die een taak uitvoeren. In dit hoofdstuk een overzicht van deze verdeling.

Anti- pest coördinatoren:

Alja Risselada

Theatske Hospes

Vertrouwenspersoon de Tweespan

Daniëlla de Bie

Externe vertrouwenspersoon

Tjitske Feersma, tel. 06 - 125 226 29

Directeur

Mirjam Holwerda

Locatie coördinator

Margreet Hunia

Hoofdstuk 5.1 Voor ouders

Wanneer ouders bezwaar hebben tegen genomen beslissingen of klachten hebben over het gedrag van iemand op school, dan kunnen ze dit kenbaar maken bij de betrokken persoon. Ouders kunnen ook in gesprek gaan met de locatiencoördinator. Hij of zij kan helpen en doorverwijzen naar de juiste persoon. Mochten ouders dan nog onvoldoende gehoord zijn, dan kunnen ze in gesprek gaan met de directeur.

Wanneer dat niet naar tevredenheid verloopt, dan kunnen ouders een klacht indienen. Op www.gearhing.nl staat uitvoerige informatie over onze klachtenprocedure.

Ouders hebben ook de mogelijkheid hun klacht in te dienen bij de onafhankelijke klachtencommissie. Informatie hierover staat in de brochure 'Omgaan met bezwaar en klachten en de formele klachtenregeling'. Meer informatie over de onafhankelijke klachtencommissie is te verkrijgen via:

Landelijke Klachtencommissie Onderwijsgeschillen

Postbus 85191

3508 AD UTRECHT

Telefoon: 030-280 95 90

E-mail: info@onderwijsgeschillen.nl

Voor advies kunt u altijd contact opnemen met de in de schoolgids vermelde contactpersoon. De gegevens van de contactpersoon vindt u in elke schoolgids.

Verder heeft u de mogelijkheid contact op te nemen met de externe vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon is een persoon van buiten de school die de klager c.q. aangeklaagde, op onafhankelijke wijze, ondersteunt. Voor Gearhing is dit Tjitske Feersma, tel. 06 - 125 226 29

Afhankelijk van de inhoud van de klacht wordt u in contact gebracht met de relevante organisatie.

De adresgegevens van het bevoegd gezag zijn:

Gearhing, Snekerweg 3, 8701 PZ Bolsward

tel. 0515-745090, email: info@gearhing.net

Gearhing is aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie.

De adresgegevens zijn:

Landelijke Klachtencommissie, Onderwijsgeschillen,

Postbus 85191, 3508 AD Utrecht, tel. 030-2809590,

info@onderwijsgeschillen.nl, www.onderwijsgeschillen.nl

Hoofdstuk 6. Cyberpesten

Pestincidenten op basisscholen spelen zich veel af in de digitale wereld. De pesterijen beginnen al in groep 5, als de kinderen acht of negen jaar zijn. Dat is de leeftijd waarop de eerste leerlingen een mobiele telefoon van hun ouders krijgen en actiever worden op het internet.

De incidenten gaan op jonge leeftijd al ver. Zo maken kinderen valse accounts aan op facebook. Leerlingen worden ongewenst gefilmd en de video's duiken online op. Ze stoken klasgenoten op tegen een jongen of meisje via de groepsapp. Ook gebeurt het vaak dat de beheerder van de appgroep er ineens kinderen uit gooit.

Zie bijlage 6 voor de checklist cyberpesten.

Hoofdstuk 6.1. Preventie cyberpesten

Er zijn verschillende tools beschikbaar voor het preventief tegengaan van cyberpesten. Hieronder worden enkele van deze tools genoemd.

WhatsHappy

De les WhatsHappy maakt de problemen met de chatten bespreekbaar en daagt leerlingen uit afspraken te maken over hoe ze fatsoenlijk met elkaar omgaan. Deze afspraken worden in een poster gezet en deze worden zichtbaar opgehangen.

http://mijnkindonline.nl/sites/default/files/uploads/Les_WhatsHappy_0.pdf

Instapgrap

Door middel van deze les kun je gedrag op instagram bespreekbaar maken.

http://mijnkindonline.nl/sites/default/files/uploads/lestip%20instagrap_0.pdf

Digiwijs met Donald Duck

Digiwijs met Donald Duck helpt leerlingen veilig te navigeren in en door de digitale wereld. Deze albums zijn voor €1.50 per stuk verkrijgbaar via www.primaonderwijs.nl/donaldduck

Hoofdstuk 7. Bijlage

Bijlage 1. Herstelrecht

Bijlage 2. No blame steungroep

bijlage 3. Oplossingsgerichte aanpak

Bijlage 4. Peers inzetten tegen pesten.

bijlage 5. EHBO koffer

bijlage 6. Checklist pestaanpak, checklist cyberpesten

Bijlage 7. Registratieformulier

bijlage 8. Jaarregistratie APC